

383 (2019-2020) – Nr. 3
ingediend op 10 januari 2023 (2022-2023)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Vera Jans

over de conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Maurits Vande Reyde, Freya Saeys, Tom Ongena, Sihame El Kaouakibi,
Gwenny De Vroe en Steven Coenegrachts

over het faciliteren van sociaal ondernemerschap
en innovatie in de gehandicaptenzorg

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Veerle Geerinckx, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;

Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;

Maike De Rudder, Katrien Schryvers;

Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;

Ann De Martelaer, Jeremie Vaneekhout;

Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout;

Yves Buisse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;

Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;

Gweny De Vroe, Emmily Talpe;

Johan Danen, Celia Groothedde;

Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

I.	Uiteenzetting door Bob Hendrixx, bestuurder vzw Think Out Of The Box	4
1.	Het Vriendenhuis	4
2.	Sociaal ondernemen	5
3.	Wat houdt ons tegen?	5
4.	Voorstellen	6
II.	Uiteenzetting door Michiel Maeyaert, oprichter VillaVip, en Willy Vertongen, voorzitter Thomashuizen België	7
1.	Missie	7
2.	Kleinschalige en gezellige woningen	7
3.	Elke woning is een zorgonderneming	7
4.	Geleid door een zorgondernemer	8
5.	Kwaliteit en zorgcontinuïteit door koepelorganisaties	8
6.	Uitdagingen	9
III.	Vragen van de leden	10
1.	Vragen van Maurits Vande Reyde	10
2.	Vragen van Tine van der Vloet	11
3.	Vragen van Vera Jans	11
4.	Vragen van Freya Van den Bossche	12
5.	Vragen van Ann De Martelaer	12
6.	Vragen van Suzy Wouters	13
IV.	Antwoorden van de sprekers	13
1.	Antwoorden van Bob Hendrixx	13
2.	Antwoorden van Michiel Maeyaert	15
3.	Antwoorden van Willy Vertongen	16
	Gebruikte afkortingen	19
	Bijlagen: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op woensdag 7 december 2022 hield de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding een hoorzitting over de conceptnota voor nieuwe regelgeving van Maurits Vande Reyde, Freya Saeys, Tom Ongena, Sihame El Kaouakibi, Gwenny De Vroe en Steven Coenegrachts over het faciliteren van sociaal ondernemerschap en innovatie in de gehandicaptenzorg. De commissie hoorde achtereenvolgens:

- Bob Hendrixx, bestuurder vzw Think Out Of The Box;
- Michiel Maeyaert, oprichter VillaVip;
- Willy Vertongen, voorzitter Thomashuizen België.

De focus van deze hoorzitting lag op sociaal ondernemerschap. Op 24 februari 2021 vond reeds een eerste hoorzitting plaats maar toen lag de nadruk op innovatie. Het verslag van de eerste hoorzitting is gepubliceerd als *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 383/2.

De presentaties zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Uiteenzetting door Bob Hendrixx, bestuurder vzw Think Out Of The Box

1. Het Vriendenhuis

Bob Hendrixx zegt dat Het Vriendenhuis in 2012 is opgericht. Op dat moment kreeg maar één van de twaalf bewoners een budget. De overigen stonden op een wachtlijst. De initiatiefnemers beslisten niet te wachten maar te ondernemen. Ze hebben, bijgestaan door een bestuurder van een voorziening, zelf hun weg gezocht door de sector. Het bleef financieel precair want de bijkomende budgetten zijn verworven in 2013, 2017 en 2018. Op dit ogenblik krijgen zes van de twaalf bewoners een persoonsvolgend budget. Enkele bewoners wonen al tien jaar in Het Vriendenhuis en staan nog steeds in een prioriteitengroep te wachten. De sleutel tot deze vorm van ondernemen is solidariteit. Enkel door budgetten te delen kunnen mensen die niets ontvangen toch geholpen worden, wat vanaf het begin de bedoeling was.

Het Vriendenhuis is een vzw maar functioneert coöperatief. Het netwerk van de bewoners is gelijk vertegenwoordigd in de algemene vergadering en andere bestuursorganen. Er wordt om de zes weken vergaderd zodat iedereen zijn inbreng kan doen: ook wie geen bestuursmandaat heeft, krijgt inspraak.

Het Vriendenhuis is sociaal omdat het ook bewoners zonder budget opneemt. Bij de opstart in 2012 was er veel te doen rond de vermaatschappelijking van de zorg. In 2013 was Het Vriendenhuis een van de pioniers om thuiszorg in te zetten, wat inmiddels overal is ingeburgerd.

Het Vriendenhuis is voorts sociaal omdat het laagdrempelig werkt: ouders hoeven geen inbreng te doen. Op termijn moet het initiatief kunnen draaien op basis van de beschikbare persoonsvolgende budgetten. Voor de woon- en leefkosten gebruiken de bewoners een percentage van hun inkomensvervangende tegemoetkoming en hun integratietegemoetkoming. Door solidair te werken vlakt het verschil af tussen bewoners met een hoge of een lage integratietegemoetkoming. Op deze manier houdt iedereen voldoende over om te kunnen leven buiten Het Vriendenhuis.

Er wordt veel overleg gepleegd. Er zijn vaste afspraken. Maar zoals in elke kleine onderneming wordt dat niet in procedures en regels vastgelegd.

2. Sociaal ondernemen

Sociaal ondernemen betekent niet enkel ondernemen voor een sociale doelgroep maar ook ondernemen met uitsluitend een sociaal oogmerk. Een vzw maakt geen winst maar zoekt met de opbrengst naar meerwaarde voor de stakeholders.

De belangrijkste stakeholders zijn de bewoners. Zij moeten beter in staat zijn om zelf de regie van hun leven te voeren. Wat de vzw doet, moet een duidelijke sociale impact hebben: al tien jaar huisvest Het Vriendenhuis mensen die anders op een wachtlijst zouden staan. De sociale impact van dit en vergelijkbare projecten wordt jammer genoeg niet gemeten.

Het Vriendenhuis is een voorbeeld van de vermaatschappelijking van de zorg, wat door de Vlaamse overheid wordt gepromoot. Sedert 2012 werkt Het Vriendenhuis met reguliere diensten, de buurt en de bewoners. Het Vriendenhuis heeft begeleiders in dienst maar geen kok. De bewoners koken onder begeleiding zelf en zetten hun vaardigheden aldus mee in.

Door met een beperkt budget te werken is de verhouding tussen prijs en kwaliteit gunstig en biedt Het Vriendenhuis een grote maatschappelijke meerwaarde. De bewoners worden aan een lage – misschien zelfs te lage – prijs ondersteund.

Door zijn kleinschaligheid hebben werknemers van Het Vriendenhuis veel inspraak. Het absentieïsme ligt in Het Vriendenhuis veel lager dan gemiddeld in de sector. Mensen zijn gemotiveerd om te komen werken waardoor er amper uitval is. De mogelijke personeelsinzet – een pijnpunt waarmee de sector kampt – heeft gevolgen voor het wegwerken van de wachtlijsten. Kleinschalige projecten bieden een oplossing. Dat vakbonden er geen inspraak hebben speelt geen rol omdat de medewerkers tevreden zijn.

Wat Het Vriendenhuis doet, wordt gedeeld. Vanaf het begin worden goede praktijken gedeeld met andere (opstartende) initiatieven. Het Vriendenhuis is daarom al vanaf het begin partner van GiPSO: goede ervaringen maar ook valkuilen worden gedeeld met andere projecten. Op die manier worden anderen gestimuleerd om een vergelijkbaar initiatief te nemen.

Tijdens de coronapandemie is duidelijk geworden dat kleinschaligheid voordelen biedt. Tijdens zijn getuigenis voor de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid heeft Bob Hendriks aangetoond hoe ouderinitiatieven meteen zijn kunnen opstarten toen de overheid groen licht gaf (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 474/2). Ouderinitiatieven moesten geen vergaderingen beleggen om na te gaan of ze zouden kunnen heropstarten. Kleinschalige projecten kunnen sneller handelen ten voordele van de bewoners.

In Schilde wordt met de buurt een toekomstgerichte buurtwerking opgestart. Met alle andere plaatselijke welzijnsorganisaties wordt gezocht naar wat samen opgezet kan worden. Daarnaast wordt contact gelegd met scholen om inclusiever te werken: een van de bewoners geeft mee naalles in het eerste leerjaar. Voor kleinschalige projecten is dat allicht gemakkelijker dan voor grote.

3. Wat houdt ons tegen?

Had Bob Hendriks in 2012 geweten hoe complex de regelgeving is, dan was hij mogelijks niet mee begonnen met Het Vriendenhuis. Hij is begonnen uit onwetendheid en heeft geprobeerd regels uit het reguliere ondernemen in de zorgsector te incorporeren. Proberen te werken als een grote voorziening had er alleen maar toe geleid dat Het Vriendenhuis nooit was opgestart.

In het raadgevend comité van het VAPH was Bob Hendriks ooit getuige van een discussie tussen administratie, werkgevers, werknemers, bijstands- en gebruikersorganisaties zonder dat iemand wist hoe de regelgeving exact in elkaar zat. Op die manier mag niet van de gebruikers verwacht worden dat zij goed geïnformeerd zijn. Complexe regels houden veel mensen tegen.

Daarnaast stoort het voortdurend veranderen van de regelgeving. Bob Hendriks is uiteraard voorstander van de persoonsvolgende financiering maar niemand kan nog volgen door alles wat errond is ontstaan. Het businessplan waarmee Het Vriendenhuis in 2012 van start is gegaan, is ondertussen niet meer bruikbaar. De overheid is op dit ogenblik een onbetrouwbare partner vanwege de regelgeving en de financiering. Niemand weet hoe de regelgeving achter de financiering evolueert. Dat ouders van een kind met een handicap eigenlijk moeten speculeren, is ongehoord. In 2017 werd perspectief beloofd aan prioriteitengroep 3. Wie toen besliste in prioriteitengroep 3 te blijven, staat inmiddels verkeerd. Zes jaar later moeten ze ergens anders achteraan de rij beginnen aan te schuiven omdat de regels veranderd zijn.

De sociale impact van sociaal ondernemen wordt niet beloond en zelfs afgestraft. Een van de bewoners verbleef tijdens de coronapandemie elf weken in Het Vriendenhuis omdat de situatie thuis onhoudbaar was. Dat de prioriteitencommissie dan oordeelt dat er sowieso een oplossing is voor die bewoner, kan Bob Hendriks niet ernstig nemen.

4. Voorstellen

Bob Hendriks pleit voor een grote, drastische en eenmalige herevaluatie van alle regelgeving in de hele sector. Die herevaluatie moet zonder heilige huisjes of taboes opkomen voor alle rechten van de personen met een handicap, en bijgevolg ook voor wie er nog geen oplossing is. Het resultaat van die oefening moet een stabiele regelgeving zijn waardoor iedereen weet waar hij aan toe is. Geen enkel bedrijf overleeft in een sector waar de regels om de haverklap veranderen.

Daarnaast moet kwaliteitsmeting betekenen dat de levenskwaliteit wordt gemeten. Er wordt veel tijd en energie besteed aan zorgkwaliteit terwijl die beter besteed kunnen worden aan de levenskwaliteit van de bewoners. Op deze wijze wordt de werkelijke impact gemeten: zijn de bewoners gelukkiger?

Bob Hendriks pleit voorts voor transparante financiering met zorg op maat. Bij de introductie van de persoonsvolgende financiering is ervoor gepleit dat iedereen een budget zou krijgen voor zorg op maat. In de praktijk is het nog te vaak alles of niets. Zorg op maat betekent dat een zorgbehoevende twintiger met een netwerk een basisbudget krijgt dat groeit naarmate de draagkracht van zijn/haar netwerk vermindert. Een twintiger heeft doorgaans een lager budget nodig dan een vijftiger. Een zestiger met een handicap heeft meestal geen ouders meer die voor hem/haar kunnen zorgen en zou bijgevolg volledig ontzorgd moeten zijn. In de huidige trapsgewijze financiering moet iedereen wachten tot hij/zij ineens alles krijgt. Dat is geen budget voor zorg op maat. Wie dat alles op een deftige wijze wil regelen, zal veel heilige huisjes moeten slopen. Zowel van gebruikers als van aanbieders.

II. Uiteenzetting door Michiel Maeyaert, oprichter VillaVip, en Willy Vertongen, voorzitter Thomashuizen België

1. Missie

Michiel Maeyaert herkent alles wat Bob Hendriks vertelt. Het is de reden van bestaan van zowel VillaVip als de Thomashuizen. De complexiteit van de regelgeving is bekend. De projecten van ouders botsen op complexe regelgeving en financiële uitdagingen. Michiel Maeyaert heeft daarom een kader gecreëerd om dergelijke projecten te helpen realiseren.

De achterliggende ideologie is ervoor zorgen dat mensen met een beperking voluit hun leven kunnen leiden in een warm nest waar ze nabije en persoonlijke ondersteuning krijgen. Ze moeten kunnen wonen op een plek waar ze alle kansen krijgen.

Michiel Maeyaert gaat uit van drie kernwaarden: kleinschaligheid, ondernemerschap en kwaliteit. In een kleinschalige woning wonen biedt enorme meerwaarde. Ondernemerschap, de kern van deze discussie, is van groot belang om een kleinschalig project te laten slagen. Complexe regels en een tekort aan financiële middelen zijn twee uitdagingen waar ondernemerschap het hoofd aan biedt. Wie met een standaloneproject start, kan onmogelijk alle regels en procedures van bij de start kennen. Om die redenen is het belangrijk dat kennis gedeeld kan worden over kwaliteit.

2. Kleinschalige en gezellige woningen

Het is belangrijk dat de mensen blij en trots zijn over de plaats waar ze wonen. Levenskwaliteit is meer de kwaliteit van zorg. Voor mensen met een beperking is de plaats waar ze wonen belangrijk omdat ze door hun beperkte mobiliteit niet op het even welk moment ergens naartoe kunnen.

Alle woningen moeten aangepast kunnen worden aan de zorgnoden. Rolstoeltoegankelijk zijn is het minimum. Woningen zijn centraal gelegen zodat elke bewoner alle kansen krijgt.

3. Elke woning is een zorgonderneming

Willy Vertongen brengt zijn uiteenzetting samen met Michiel Maeyaert omdat er een zekere vergelijkbaarheid is tussen wat zij doen. Er is complementariteit tussen de klassieke modellen, waarvoor het nodige respect wordt opgebracht, en zorgondernemerschap.

De woningen zijn kleinschalig omdat elke unit van een achttal mensen op zichzelf en autonoom moet kunnen bestaan, gerund door een zorgondernemer. De units moeten op de koepel kunnen terugvallen maar functioneren individueel.

Er wordt steeds gestreefd naar kwaliteit. Alle aandacht moet gaan naar het welbevinden van de bewoners. Het is zaak niet terug te vallen op een medisch model waar al de rest verwatert. Zelfs de gezondheidszorg is zich ervan bewust dat het medische model de mens krampachtig benadert. De welzijnsfactor moet minstens even belangrijk zijn als de medische factor.

Elke unit wordt geleid door een zorgondernemer. Zorgondernemers staan niet buiten de regelgeving en moeten zich, wanneer ze medewerkers in dienst hebben, zich houden aan paritaire comité 319. Toch zijn er een aantal regelgevende punten waardoor zorgondernemers als uitzonderingen behandeld worden.

Een zorgondernemer kan niet bestaan zonder goed onderbouwd en creatief samen te werken met andere zorgactoren zoals de rechtstreeks toegankelijke hulp of de gezinszorg. De gezinszorg levert inspanningen om op een creatieve wijze op basis van units in plaats van koppen te redeneren. Op die manier helpt de gezinszorg om kleine zorgondernemingen naar behoren te laten functioneren.

4. Geleid door een zorgondernemer

Een zorgondernemer runt het volledige project. Hij stuurt aan, coördineert en is bij wijze van spreken dag en nacht beschikbaar, wat een groot voordeel vormt. Als ouder met een kind in een voorziening wordt men met tal van mensen geconfronteerd en weet men vaak niet aan wie wat wanneer te vragen. De continue aanspreekbaarheid is belangrijk en biedt grote voordelen.

Een zorgondernemer is een zelfstandige die de eigen boontjes moet doppen. Het zijn pure ondernemers die maar weinig bescherming genieten wanneer de zaken moeilijk lopen. Het wordt steeds duidelijker dat ondernemers nodig zijn in welzijn en gezondheidszorg. Gezien de grote tekorten in de zorg, is het belangrijk dat het statuut van ondernemer en werknemer naast elkaar kunnen blijven staan.

Een ondernemer investeert eigen middelen. De vraag rijst of dat onder de vorm van een vzw moet. Het punt is stilaan bereikt om deze logica open te trekken. Een ondernemer is op een bepaald moment immers ten volle verantwoordelijk voor de site waarop hij prestaties levert.

De outcome van dit alles is innovatieve arbeidsorganisatie in de zorg. Het valt steeds vaker voor dat werknemers en zelfstandigen in dezelfde organisatie actief zijn. Hiërarchie is in deze sector niet op zijn plaats. De hiërarchie moet minimaal zijn en de verantwoordelijkheid maximaal. De zorgsector heeft nood aan mensen die verantwoordelijkheid dragen voor wat ze (niet) doen. Die verantwoordelijkheid leidt tot minder uitval want zodra iemand zich eigenaar voelt, voelt hij/zij zich betrokken.

5. Kwaliteit en zorgcontinuïteit door koepelorganisaties

Michiel Maeyaert merkt na vijf jaar dat een grote affiniteit in combinatie met de juiste opleiding volstaan om zorgondernemer te worden. Bereid zijn om deze verantwoordelijkheid te dragen, brengt een mens al ver ongeacht leeftijd of achtergrond.

Een belangrijke voorwaarde blijft dat een zorgondernemer ruggensteun krijgt van iemand die helpt om het project zo goed als mogelijk te laten functioneren. Dat is de belangrijkste bestaansreden voor de koepel boven de initiatieven. Een project is financieel kwetsbaar en moet het hoofd bieden aan complexe regelgeving. Expertise opbouwen en uitwisselen is moeilijk. Verantwoordelijk ondernemen betekent dat erop toegezien kan worden. De koepel vindt het belangrijk om te kunnen wegen op de wijze waarop zorg wordt verstrekt en mensen wonen. De kwetsbaarheid van een individuele woning is – zeker als er bewoners zijn zonder budget – de grootste uitdaging. Als een zorgondernemer wegvalt, moet iemand dat kunnen opvangen en voor continuïteit zorgen.

De koepel ondersteunt de verschillende huizen zodat ze kwaliteitsvol kunnen werken. Er wordt voor procedures gezorgd om te vermijden dat elke woning alles zelf moet uitvinden. Ze worden ondersteund op het vlak van pedagogie maar ook van bedrijfsvoering. De verschillende woningen staan niet buiten de werkelijkheid. Ze zijn vergund zoals andere zorgaanbieders, voldoen aan dezelfde regels en worden evenzeer door de overheid geïnspecteerd. De administratieve lasten worden zo veel als mogelijk beperkt voor de kleinschalige woningen.

6. Uitdagingen

VillaVip werkt samen met Inclusio en heeft daarnaast een aantal woningen in eigendom. VillaVip doet geen beroep op VIPA-subsidies, mede omdat het initiatief niet helemaal past in de regelgeving. Er is veel creativiteit nodig om de woningen gefinancierd te krijgen. Daarnaast is het belangrijk dat de betaalbaarheid gegarandeerd wordt. Er is input voor nieuwe kaders, normen en regels maar die mogen niet voorbijgaan aan het uitgangspunt dat de bewoners trots moeten zijn op de plek waar ze wonen. Bijkomende regels leiden bijna automatisch tot hogere investeringen. Aangezien kleinschalige initiatieven geen beroep kunnen doen op VIPA-steun, zal dat de druk nog verhogen.

Het is belangrijk volgens *Willy Vertongen* dat een zorgondernemer een juiste plaats kan geven aan de juridische structuur. In essentie gaat het om de bewoners en niet om de eigenaar van de woning. Subsidies moeten ertoe bijdragen dat huisvesting zo goed mogelijk is en aldus ten goede komt van de bewoners. Ook op dit punt moet naar de uiteindelijke doelstelling worden gekeken en moeten heilige huisjes gesloopt worden.

Het ondernemerschap waarvoor wordt gekozen is van groot belang. Voor de eindgebruiker is transparantie belangrijk. Wie het initiatief runt, heeft behoefte aan rechtszekerheid om het elke dag waar te maken. Op dat laatste punt loopt het af en toe fout. Als bewoners geen budget krijgen, is het duidelijk dat het moeilijk wordt. De eindgebruiker gebruikt zijn inkomensvervangende tegemoetkoming voor de woon- en leefkosten. Het zorggerelateerde budget is gekoppeld aan de beheerskosten. Het is voor uitbaters en eindgebruikers niet eenvoudig om de regelgeving ter zake te doorgronden. Kan ervoor gezorgd worden dat de beheerskosten standvastig zijn? De beheerskosten zijn in vrije val en gezakt tot 16,18 percent.

Een ondernemer die met een cashbudget werkt moet weten wat dat budget inhoudt. De evolutie van de inkomsten moet stabiel en duidelijk zijn. Er is een groot en nog toenemend verschil tussen een voucher en cash. Het verschil tussen een punt in cash en een punt in vouchers uitgedrukt in euro loopt snel op. In 2020 was het verschil 13,6 percent en in 2021 19,11 percent. Een voucher is gekoppeld aan een andere index dan het cashbudget. Het cashbudget volgt de afgevlakte gezondheidsindex. Het is telkens wachten op een aanpassing tot 1 januari van het volgende jaar, en de index is gebaseerd op de gemiddelde index van de vier laatste maanden. Daartegenover staat dat lonen direct worden geïndexeerd en dat inflatie er telkens toe leidt dat voucher- en cashbudget nog verder uit elkaar evolueren. Kleinschalige initiatieven moeten hun medewerkers betalen volgens dezelfde cao's en paritaire comités. Op de voucher wordt de spilindex toegepast. Op het cashbudget de afgevlakte gezondheidsindex. Dat verschil moet grondig bekeken worden.

Een kwaliteitskader is nodig, ongeacht de omvang van de voorziening. Het kader moet bovendien gerespecteerd worden. Dat moet worden gecontroleerd en geobjectiveerd. Het komt de overheid toe een kwaliteitskader op te stellen en te waarborgen. Wie het moet toepassen, moet het ook kunnen toepassen. Over de wijze waarop dat gecontroleerd wordt, gaat het niet mits dat geobjectiveerd verloopt. Mogelijks leggen kleinschalige initiatieven meer de nadruk op hoe bewoners zich voelen dan op het medische. Niemand twijfelt eraan dat beide van belang zijn.

Zorgondernemers moeten eigenaar kunnen zijn. Eigenaarschap is enkel haalbaar wanneer iemand ondernemerschap ten volle kan uitoefenen. Het geldende wetgevende kader, dat nog dateert van 2016, moet gezien de talloze veranderingen herbekeken worden. Het wetgevende kader moet ertoe bijdragen dat kleinschalige initiatieven in vol ondernemerschap kunnen opereren. Koepels en organisatoren merken dat thans structuren moeten worden uitgetekend zonder meerwaarde. Er is geen bezwaar tegen de vzw-structuur maar een en ander kan minder complex.

Daarnaast is het niet duidelijk of de btw-logica gevolgd moet worden. Willy Vertongen vraagt uitdrukkelijk naar regelluwte binnen een duidelijk kader. Door de zaken te vereenvoudigen zal deze sector, die met schaarste kampt, kunnen focussen op de mensen om wie het uiteindelijk allemaal draait.

III. Vragen van de leden

1. Vragen van Maurits Vande Reyde

Maurits Vande Reyde zegt dat deze hoorzitting ertoe moet leiden dat het Vlaams Parlement actie onderneemt tegen de bekende bezorgdheden. De sprekers pleiten niet tegen regels zodat iedereen zijn zin kan doen. Ze benadrukken integendeel het belang van regels en een regelgevend kader dat zowel voor klassieke voorzieningen als voor nieuwe initiatieven geldt. Het zorgkader is immers belangrijk om de gebruiker te beschermen en de gewenste zorg te verlenen. Wat de sprekers wel vragen is meer vrijheid om de structuur vorm te geven en te organiseren. Het is zaak alle belemmeringen weg te nemen die de sector verlammen. De zorg kampt immers met een nijpend gebrek aan personeel en aan mensen die bereid zijn te ondernemen. De spreker heeft dat al aangekaart bij de minister. De bijval uit het veld maakt dat pleidooi des te krachtiger.

De sprekers willen de tweescheiding tussen ondernemer en zelfstandige wegwerken. Op dit moment is het reeds mogelijk om met zelfstandige zorgkoepels te werken. Waar zit de flessenhals? Wat kan er voor verbetering zorgen? Mankeert het de zorgkoepels aan zekerheid? Op welke limieten botsen de koepels? Of draait het rond de structuur die vereist is om de koepels zelfstandig te laten werken?

De verplichting om als vzw te werken, verplicht een zorgondernemer een complexe juridische structuur te ontwikkelen om wat hij ibeooft te realiseren. Is er al overleg gepleegd met het VAPH over een vereenvoudiging? Hoe reageert het VAPH daarop? Is het VAPH bereid om mee te denken of botsen zorgondernemers op een muur?

Volgens het VAPH zijn de VIPA-regels versoepeld ten behoeve van kleinschalige initiatieven. Het commissielid wil van de sprekers vernemen of ze dat kunnen bevestigen.

Het verschil tussen voucher en cash is een oud zeer. Het wordt stilaan tijd om daar lessen uit te trekken. Wie met een cashbudget werkt, krijgt een compensatie voor de hoge inflatie. Aangezien het verschil tussen beide systemen blijft groeien, is dat niet meer dan een pleister op een houten been. In plaats van voortdurend te remediëren kan beter werk worden gemaakt van één systeem dat iedereen die zorg nodig heeft op gelijke basis behandelt. Hij hoopt op basis van deze hoorzitting een voorstel van resolutie te kunnen opstellen waarin dat geëist wordt van de Vlaamse Regering. Maurits Vande Reyde heeft de indruk dat nog niet iedereen beseft hoe groot dat probleem is.

Er is gezegd dat regels te complex zijn. Gaat het dan uitsluitend over structuur en statuut? Of geldt die opmerking ook voor alle regels over het zorgkader? Zijn de voorschriften over bijvoorbeeld kamergrootte of personeelsinzet ook aan evaluatie toe? Regels worden altijd met een bepaalde reden ingevoerd maar mogelijks is die reden in de loop der jaren onduidelijk geworden.

Veel initiatieven zijn gebaseerd op goede wil en betrokkenheid van familie en netwerk. Dat klinkt mooi maar allicht wordt het voor ouder wordende ouders vaak moeilijk om dergelijke engagementen aan te gaan en mee te werken aan alle benefietacties om de zaak draaiende te houden. Merken de sprekers dat in de praktijk? Is dat een reden om het ondernemerschap verder te versoepelen?

2. Vragen van Tine van der Vloet

Tine van der Vloet benadrukt het belang van vernieuwde initiatieven voor de sector. Ze beaamt het pleidooi voor een vlottere regelgeving.

Bob Hendrixx heeft in 2012 de weg grotendeels zelf moeten afleggen. Er is gaandeweg veel veranderd. Is het gemakkelijker voor wie in 2022 van start wil gaan? Of is het allemaal nog complexer geworden? GiPSO krijgt subsidies om ondersteuning te bieden aan vergelijkbare projecten. Wat is de meerwaarde daarvan?

De bewoners gebruiken een bepaald percentage van hun inkomensvervangende tegemoetkoming en hun integratietegemoetkoming. Hoe wordt dat geregeld? Gaat het om een vast percentage? Of varieert dat percentage per bewoner? Grote zorgaanbieders merken immers op niet meer rond te komen. Meer en meer mensen richten zich tot het OCMW. Moeten de OCMW's of het federale niveau voor een oplossing zorgen?

Er wordt meer en meer ingezet op toekomstgerichte buurtwerking. Het lid beaamt dat de regelgeving complex is voor gebruikers en voor ondernemers. Ze hoopt tijdens de volgende regeerperiode voor duidelijkheid te kunnen zorgen. Er zijn voor prioriteitengroep 3 verschillen tussen deze en de vorige regeerperiode. Als beleidsmaker moet ze rekening houden met dergelijke opmerkingen om tijdens volgende regeringsonderhandelingen te komen tot een kader dat voor lang geldt.

Wie nog geen budget heeft, is voorstander van een soort startbudget. Wie zeker is van een budget dankzij de automatische toekenning, staat daar uiteraard anders tegenover. Tine van der Vloet beaamt dat een twintiger doorgaans op een groter netwerk kan terugvallen dan een veertiger. Uit de evaluatie van de deelbudgetten in prioriteitengroep 2 zal allicht blijken wat er mogelijk is.

Bob Hendrixx werkt zonder koepel. Hoe volgt hij alles op? Wie regelt wat geregeld moet worden?

Het lid is het eens met de opmerkingen over het verschil tussen voucher en cash. Elke persoon met een handicap moet kunnen kiezen welke zorg hij/zij nodig heeft en hoe hij/zij daarvoor betaalt. Dat moet worden rechtgetrokken.

Hebben de bewoners van VillaVip en de Thomashuizen allemaal een budget? Bob Hendrixx geeft immers aan dat Het Vriendenhuis op basis van solidariteit moet werken. De koepel wordt allicht betaald met de organisatiegebonden kosten.

De sprekers vragen een kwaliteitskader dat ze zelf invullen. Dat is een belangrijke opmerking gezien de nakende vernieuwing van de decreetgeving ter zake. Kwaliteit is in alle sectoren belangrijk. Een inspectie die enkel een handboek inkijkt zonder de bewoners te bevragen, haalt weinig uit. Hoe robuust moet het kwaliteitskader zijn? Wat moet erin staan om de kwaliteit te verzekeren?

Tine van der Vloet onthoudt dat het in de toekomst minder complex moet worden. Hoe kan regelluwte ertoe bijdragen dat ondernemers, die hard nodig zijn, de weg vinden naar de sector? Er is nog werk aan de winkel voor het Vlaams Parlement. Zonder de dagdagelijkse inzet van de sprekers zou de sector nog verder van huis zijn.

3. Vragen van Vera Jans

Vera Jans zegt dat alle sprekers veel energie hebben gestoken in het wegwerken van vooroordelen. Zij twijfelt er zelf niet aan dat kleinschalige initiatieven ook

voldoen aan alle kwaliteits- en personeelseisen. Er wordt actief gezocht hoe aan zorgondernemers en kleinschalige initiatieven meer kansen geboden kunnen worden.

De rechtsvorm op zich heeft geen betekenis. De tijd is lang voorbij dat er grote conclusies getrokken konden worden louter op basis van een rechtsvorm.

Werken met zelfstandigen is atypisch in de dagopvang of de residentiële opvang maar niet in de kinderopvang. Daar is een kader voor nodig. Iedereen vraagt regelluwte gezien de complexe regelgeving. Wat zijn precies de juridische belemmeringen? Van het financieren van voorzieningen is men overgestapt op persoonsvolgende financiering. Er zijn grote stappen gezet in prioriteitengroep 1. Er is aandacht voor de mensen die geen oplossing hebben. Er wordt gezocht naar een zo efficiënt mogelijke inzet van de budgetten. Vera Jans gaat ervan uit dat iedereen in de sector in de eerste plaats de mensen om wie het echt gaat voor ogen houdt.

Ze is er altijd van uitgegaan dat de persoonsvolgende financiering sociaal ondernemerschap zou aanwakkeren. Op dit punt rijst de vraag hoe men daarmee concreet aan de slag kan gaan. Er is voor een compensatie gezorgd voor de hoge inflatie. Het VIPA heeft meer aandacht voor kleinschalige initiatieven.

De sprekers werken niet onder een klassieke koepel. Vera Jans veronderstelt dat dat een bewuste keuze is. Het is zoeken naar een regelluw kader zonder iets extra's in het leven te roepen. Hoe zien de sprekers dat? Op welke juridische belemmeringen botsen ze? Welke afzonderlijke structuur achten zij nodig?

Vera Jans is bevreesd voor bijkomende regelgeving. Ze deelt de mening van de sprekers over kwaliteit maar tegelijk illustreert de kinderopvang hoe belangrijk het is om kwaliteit te meten. Kwaliteit staat voor levenskwaliteit, zorg en integriteit. Veel sectoren willen dat exploreren. Beleidsmakers zijn van oordeel dat de persoonsvolgende financiering sociaal ondernemen mogelijk maakt. Wat is de volgende stap?

4. Vragen van Freya Van den Bossche

Freya Van den Bossche merkt een spanningsveld: is er ruimte nodig om te experimenteren of moeten de regels herbekeken worden? Bij regelluwte en experimenteren heeft ze twijfels omdat ze de status quo behouden. Een oefening ten gronde lijkt interessanter maar vereist een inventaris van alle vragen en obstakels. Dat sommige regels in het beleidsdomein Welzijn ondernemers belemmeren is duidelijk maar het is niet steeds eenvoudig om dat concreet te duiden. Hoe kan een en ander geconcretiseerd worden?

Willen de sprekers afzonderlijke regels voor bepaalde voorzieningen of moet de regelgeving vereenvoudigd worden voor iedereen die een initiatief wil nemen? Regelgeving die het mogelijk maakt om goede initiatieven te ontplooiën is belangrijk maar tegelijk moeten regels kwetsbare mensen beschermen en verzekeren dat overheidsmiddelen correct worden gebruikt.

5. Vragen van Ann De Martelaer

Ann De Martelaer spreekt haar waardering uit voor ouderinitiatieven. Ouderinitiatieven slagen erin een netwerk rond zich te vormen. In de toelichtingen weerklinkt de moedeloosheid van het ondernemerschap die het commissielid ook soms voelt. Persoonsvolgende financiering is vandaag totaal anders dan wat men twintig jaar geleden voor ogen had.

Twintig jaar geleden had men het niet over cashbudgetten en vouchers. Het idee was personen met een handicap een budget toe te kennen om zelf hun leven mee te organiseren. Het concept achter de Thomashuizen is op dezelfde wijze ontwikkeld.

Ann De Martelaer heeft zelfs als beleidsverantwoordelijke een punthoofd overgehouden aan de complexe regelgeving. Ze heeft de indruk dat het steeds complexer wordt. Hoe kan het systeem eenvoudiger gemaakt worden? Het VAPH heeft een studie besteld naar de effecten van het persoonsvolgend budget. Zal het systeem op een bepaald moment volledig herbekeken worden? Het probleem is dat er veel verschillende belangen spelen in de sector. Men slaagt er niet in om dat alles met een open vizier te bekijken.

Minister Hilde Crevits reageert op kritische opmerkingen vaak met een verwijzing naar het raadgevend comité waar een positief advies is gegeven. Omdat er steeds naar het VAPH en zijn raadgevend comité wordt verwezen, heeft het lid de indruk dat ze maar weinig kan bereiken. Is het mogelijk om in het raadgevend comité op de rem te staan? Pleiten de sprekers er in het raadgevend comité ook voor om heilige huisjes te slopen? Wat is er precies nodig om een en ander te evalueren? Hoe kan ze de sprekers versterken in het raadgevend comité?

Ouders van een kind met een handicap moeten levenslang bijdragen aan allerhande benefietevenementen opdat hun kinderen hun leven zouden kunnen uitbouwen. Een benefiet zorgt voor gezelligheid maar ouder wordende ouders beseffen goed dat hun kinderen nog lang op benefietevenementen moeten kunnen rekenen. Hoe kan de overheid voor zorggarantie zorgen?

6. Vragen van Suzy Wouters

Suzy Wouters zegt dat haar fractie groot respect opbrengt voor ondernemers die een initiatief nemen en niet op budgetten wachten. Hun inzet is hartverwarmend.

Bob Hendrixx geeft aan dat er in overleg afspraken worden gemaakt zonder alles in regels te gieten. Komt men snel tot afspraken of zijn er soms moeilijkheden? Op welke knelpunten botst men?

De regels zijn complex en continu onderhevig aan verandering. De financiering door de overheid is onbetrouwbaar. Er wordt gepleit voor een drastische en eenmalige herevaluatie. Hoe achten de sprekers dat haalbaar? Welke rol kan de sector daarin spelen?

Kwaliteit van leven en van zorg gaan hand in hand. Zal de gewenste hefboom de mensen op de vloer helpen om metingen uit te voeren? Bevragen de initiatiefnemers hun bewoners al? Op basis van welke parameters of criteria kunnen levens- en zorgkwaliteit gemeten worden?

IV. Antwoorden van de sprekers

1. Antwoorden van Bob Hendrixx

Bob Hendrixx zegt dat het regelgevende kader eenvoudiger mag. De kinderopvang met zijn zelfstandige ondernemers toont aan dat er problemen kunnen rijzen. Als kinderopvang door ouders georganiseerd en gerund werd, dan zou dat niet voorvallen. Ouders en netwerk van de bewoners komen minstens om de zes weken samen. Er wordt geregeld onderling overlegd. Tijdens de coronapandemie waren er ontelbare regels maar Het Vriendenhuis heeft als een van de eerste beslist om de bewoners nooit op te sluiten. Er zijn in de plaats eigen regels ontwikkeld voor

groepsquarantaine. Dergelijk voorbeeld illustreert waarom er kritisch nagedacht moet worden over de talloze regels. Er moet afstand worden genomen van de strikte regelgeving. Wat volstaat is een breed kader waarin de overheid vastlegt waarmee initiatiefnemers rekening moeten houden.

De ouderinitiatieven hebben in 2016 het Platform Ouderinitiatieven opgericht om onderling contact te kunnen houden. GiPSO legt contacten tussen bestaande en opstartende initiatieven. Er is geen formele koepel maar veel informeel overleg.

Een ouderinitiatief dat te groot is geworden en daardoor als een vergunde zorgaanbieder functioneert, waarschuwt voor de tijd en energie die naar kwaliteitshandboeken gaat. Een kleinschalig initiatief durft zaken in twijfel te trekken. Zo moet medicatie achter slot en grendel worden bewaard en moet er een medewerker zijn om 's ochtends alle medicatie toe te dienen. Een van de bewoner van Het Vriendenhuis is bijvoorbeeld perfect in staat om 's ochtends zelf al zijn medicatie te nemen. Zijn medicatie ligt gewoon in zijn badkamer ongeacht wat het kwaliteitshandboek daarover voorschrijft. Het Vriendenhuis gaat uit van wat de bewoners zelf kunnen. Waar en wanneer het mogelijk is, moet men overbodige regels overboord kunnen gooien en zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen. Nieuwe medewerkers die van een grote voorziening komen, vallen achterover als ze merken dat het zonder allerhande regels ook kan. Er is toezicht want ouders volgen alles van nabij via de zelf opgezette structuren.

De VIPA-regels zijn versoepeld. Er zijn al ouderinitiatieven die met het VIPA bouwen of gebouwd hebben. Toen Het Vriendenhuis tien jaar geleden van start ging, kon dat nog niet. Het initiatief dat van alles in gang heeft gezet, is daar nu het slachtoffer van.

Ondernemers zijn vaak koppig. Regels die in de weg staan worden omzeild om het uiteindelijke doel – welzijn voor personen met een beperking – te bereiken. Of ze een budget hebben, is ondergeschikt want het leven van een persoon met een beperking begint niet bij het verwerven van een budget.

Kwaliteitshandboeken zijn uit den boze. De sociale impact meten volstaat. Er zijn studies over het meten van levenskwaliteit. Aan de UGent is in 2016 onderzoek gevoerd naar de levenskwaliteit in kleinschalige initiatieven en in grote voorzieningen. Ouderinitiatieven kwamen niet slecht uit dat onderzoek. Het is zaak de bestaande instrumenten voor het meten van levenskwaliteit te gebruiken.

In de sector is het normaal dat een vader op vrijdag zijn kind bij de voorziening ophaalt en er tot maandagochtend zelf voor zorgt. Dat het gros van de ouders geen orthopedagoog is, speelt geen rol. Zodra een kind opnieuw in een voorziening is, verliezen ouders alle zeggenschap omdat ze het juiste diploma niet hebben. De roep om heilige huisjes te slopen stamt daaruit voort. Het VAPH wekt soms de indruk er niet voor de personen met een handicap te zijn maar voor de organisaties voor personen met een handicap.

De spreker vraagt al sedert 2018 naar een grondige evaluatie. Hij is lid van het raadgevend comité als onafhankelijk deskundige. Hij kan er zijn mening uiten. De gebruikers waren in het raadgevend comité voorstander van deelbudgetten in prioriteitengroep 2. De agenda van het raadgevend comité wordt bepaald door het bureau dat bestaat uit werkgevers, werknemers en gebruikersorganisaties. Het bureau houdt veel tegen. In het raadgevend comité lijkt belangen verdedigen belangrijker dan raad geven.

Alle ouderinitiatieven zijn een vzw. Een aantal heeft daarnaast een CVSO opgericht om het vastgoed te verwerven. De meeste CVSO hebben statutair vastgelegd dat

ze hun kapitaal aan een sociaal tarief vergoeden en dat de rest van de winst naar de vzw wordt overgeheveld.

Een ouderinitiatief starten is nu gemakkelijker dan in 2012. GiPSO levert goed werk door initiatiefnemers te loodsen en te adviseren hoe ze kunnen functioneren zonder dat de talrijke regels hen beperken.

Voor Het Vriendenhuis was het in die zin gemakkelijk omdat de initiatiefnemers de regels niet kenden en er bijgevolg geen rekening mee hielden. De initiatiefnemers zijn in de loop der jaren op voorheen onbekende obstakels gebotst. Een aantal daarvan is door de regelgever weggewerkt. Wat de initiatiefnemers in 2012 deden was strafbaar: zorg organiseren was hen toen niet toegestaan. Een oplossing bieden voor kinderen op de wachtlijst was belangrijker dan alle regels respecteren.

Er wordt in overleg met alle ouders bepaald welk percentage van hun inkomensvervangende tegemoetkoming en integratietegemoetkoming wordt ingezet. Het percentage geldt voor alle bewoners. Op die manier bereikt het initiatief een break-even inzake woon- en leefkosten en wordt erop toegezien dat iedereen voldoende budget overhoudt. Dat wordt in groep bediscussieerd en in alle openheid beslist.

Een benefiet organiseren gebeurt in groep wat het gemakkelijker maakt. Ook ouders boven de tachtig vragen om mee te werken. Alle ouders bouwen zo een band op. Dat betekent lang niet dat elke ouder dat tot op hoge leeftijd kan of wil doen. Door te werken met budgetten die op termijn stijgen, hoeven benefietacties op termijn misschien niet meer.

2. Antwoorden van Michiel Maeyaert

Michiel Maeyaert heeft nog geen enkele (ouder van een) bewoner bezwaren horen uiten over de structuur of organisatie. Na vijf jaar is hij bestuurder van achttien entiteiten. Als dat nodig is om de doelstelling te bereiken, zal hij dat blijven doen.

Een zorgondernemer kan volgens de regelgeving als zelfstandige werken. Een zelfstandige onderneming leiden kan niet volgens de regelgeving. Een onderneming is niet één persoon maar een combinatie van mensen en middelen onder één geheel. Ze dragen samen zorg voor alles wat in een zorgwoning gebeurt. Op dit ogenblik kan dat alleen als vzw. Zorgondernemers willen een groot deel van de ondersteuning op zich nemen, medewerkers aannemen en partners engageren. Volwaardig ondernemerschap is op dit ogenblik niet mogelijk. Er is altijd een juridische belemmering om verantwoordelijkheid en engagement op eenvoudige wijze te kunnen opnemen.

Daarover zijn al gesprekken gevoerd met het VAPH. Niemand twijfelt aan het idee om door middel van regelluwte kleinschalige woningen een kans te geven, maar de verschillende belangen in het raadgevend comité komen terug in de hele sector waardoor wijzigingen niet vanzelfsprekend is. Hoe bereidwillig de administratie zich ook toont, ze kan zich niet boven de wet stellen.

Het zijn niet alleen de regels inzake zorg die complex zijn. Er zijn tal van domeinen waarmee rekening moet worden gehouden. Niet alles is op te lossen door het beleidsdomein Welzijn. Wat dit beleidsdomein wel kan doen, is de structuur aanpassen waarbinnen gewerkt moet worden.

Alle bewoners beschikken over een budget, al is dat niet noodzakelijk een volwaardig budget. Er zijn bewoners met een beperkt budget. Er zijn bewoners die bijleggen uit eigen middelen. Er zijn bewoners die uitzicht hebben op een budget. In het professionele kader waarin Michiel Maeyaert werkt, zijn de bewonderenswaardige

inspanningen die ouderinitiatieven leveren niet haalbaar omdat elke inspanning er vergoed moet worden.

De vraag over levenskwaliteit is moeilijk. Een werkgroep van het VAPH werkt aan een hervorming van het kwaliteitsbesluit maar bepalen hoe levenskwaliteit wordt gemeten is geen eenvoudige opdracht. Voor de spreker staat regelluwte niet gelijk aan alle regels overboord gooien om iedereen gewoon zijn zin te laten doordrijven. Regelluwte moet tot een kader leiden waarin gemeten wordt. Op dit ogenblik gaat men na of er procedures zijn en of die gevolgd worden. Het is belangrijk om weten of medicatie op correcte wijze wordt toegediend. Wat een ouder doet, verschilt immers van wat professionals doen. Dergelijke metingen stellen evenwel niet vast hoe een bewoner zijn leven ervaart. Indien men er ooit in slaagt dergelijke zaken te meten, dan zou dat grote meerwaarde opleveren.

Michiel Maeyaert wil met VillaVip kwaliteit bieden. Dat moet doortastend en strikt worden gecontroleerd. Hij wil op transparante wijze werken zoals het hoort. Niemand zit echter te wachten op tig verschillende boekhoudingen, administraties en juridische structuren. Experimentele projecten zorgen steeds voor vernieuwing maar men zal breder moeten kijken. Heilige huisjes moeten op de schop. Zorgaanbieders in andere sectoren botsen ongetwijfeld ook op complexe regels en zijn ook op zoek naar stabiele financiering. De overheid moet ervoor zorgen dat iedereen in een stabiel kader vooruitzichten kan hebben zonder en cours de route afgestraft te worden. Op zes jaar tijd is Michiel Maeyaert 10 tot 15 percent van zijn omzet verloren. Hij aanvaardt dat de situatie budgettair precair en uitdagend is, maar het maakt het hem niet eenvoudig.

3. Antwoorden van Willy Vertongen

Willy Vertongen wil dat men op het vlak van kwaliteit eens over de muur kijkt en verwijst naar zijn andere beroepsbezigheid in een thuisverplegingsorganisatie. Die thuisverplegingsorganisatie met 1500 zorg- en verpleegkundigen verdeeld over 250 praktijken die als ondernemer georganiseerd zijn, heeft er bewust voor gekozen om als koepel de nieuwe ISO 9001 te volgen. Die standaard bepaalt perfect wat kwaliteit is. De thuisverplegingsorganisatie hoeft dat niet meer zelf uit te vinden. Kwaliteit is zeggen wat men doet en doen wat men zegt. Hij wil een schoon en duidelijk kader waarin hij zelf nog kan invullen wat hij onder kwaliteit verstaat. Een bewoner of klant kan uitmaken of hij/zij zich daarin kan vinden.

Er is daarnaast bewust gekozen voor Qualicor Europe. Er is al onderzocht hoe kwaliteit kan worden gemeten. Voor de Thomashuizen kan dat op basis van geregelde bevragingen van bewoners en hun ouders. Ouders en bewoners moeten ook duidelijk weten wat ze morgen verwachten. Kwaliteit betekent ook duidelijk maken over welk budget een bewoner beschikt. Dat budget moet worden uitgedrukt in euro's en niet in punten. De punten zijn ooit ingevoerd om de inschaling om te zetten in een financiële logica. Heel de zorgsector worstelt met het omzetten van schalen in centen. Daarnaast is een klachtenkader nodig zodat mensen hun klachten op ordentelijke wijze behandeld zien. Op deze wijze kan niemand vermijden dat er accidenten gebeuren, maar wie er alles aan doet om het zo goed mogelijk te organiseren, zet al een grote stap.

Een regelluw kader betekent niet dat alles wegvalt. Er moet een kader zijn maar dat hoeft bijvoorbeeld niet te bepalen hoeveel vierkante meters een kamer precies moet zijn. Niemand wordt er beter van wanneer een kamer wordt afgekeurd omdat hij één vierkante meter te klein is. Daarnaast is er behoefte aan stabiliteit. Tien jaar geleden hoefde een kleinschalig initiatief niet voor elke bewoner een badkamer te hebben. Dergelijke afspraken wijzigen kan ertoe leiden dat een investeerder niet meer in staat is zijn doelstellingen te bereiken. Of een initiatief vier of vijf badkamers telt, is niet de essentie van kwaliteit.

Er is expertise in de sector. Het VAPH start geregeld goede zaken op.

Bob Hendrikx zegt dat het VAPH vernieuwing meestal steunt in het raadgevend comité. De belangenverdedigers zijn conservatief maar hij stelt tot zijn tevredenheid vast dat het VAPH progressief is.

Willy Vertongen zegt dat het om een complexe doelgroep gaat. De verdubbeling van het aantal schalen van 12 tot 24 bewijst dat. Het aantal gradaties tussen de bewoners lijkt eindeloos. Een rolstoelgebonden bewoner die altijd gevoed moet worden verschilt van een bewoner met een gedragsproblematiek. Het is zaak om een lijn te trekken in deze complexiteit. De spreker verwijst naar het onderzoek naar de mensen in prioriteitengroep 2 die een half budget zullen ontvangen. Hij kijkt uit naar de resultaten van dat onderzoek.

Hij is alles behalve moedeloos. Ondernemers botsen op problemen en lossen die op. De spreker is voorstander van Zorginspectie maar vraagt zich af hoe zij omgaan met zware investeringen die geen onmiddellijke return on investment opleveren. Ondernemers kiezen ervoor om eerst te investeren in de hoop op termijn een deel van die middelen terug te verdienen. Wie dat niet kan plaatsen, vervalt in een starre boekhoudkundige logica. Kwaliteit vereist het juiste kader. Ondernemerschap moet daar wel nog in kunnen sijn.

Er is rechtszekerheid nodig. Wie een model ontwikkelt, moet er ook op toezien dat het model na verloop van tijd niet met de helft van de middelen verder moet. Verder moeten met minder middelen hoort bij ondernemen maar rechtszekerheid blijft belangrijk.

De spreker heeft geen ervaring met het VIPA. Hij heeft er op een bepaald moment voor gekozen om samen te werken met een investeerder omdat er op die manier voor de zorgondernemers vanaf het begin duidelijkheid was over de maandelijkse huur. Als zij geen duidelijkheid hebben, hebben de eindgebruikers dat evenmin.

Voor wie de regelgeving snapt, is de complexiteit ervan haalbaar. Om de regelgeving uit te leggen aan een leek is wel wat tijd nodig. De complexiteit van de regelgeving houdt verband met de complexiteit van de doelgroep. Vouchers vervangen door duidelijke informatie over het budget zou evenwel een grote stap vooruit betekenen. Het moet duidelijk zijn wat een budgethouder met zijn budget kan.

Regelluwte is een containerbegrip geworden. Er moet een kader zijn waarin ondernemers kunnen opereren. Er kan worden gecontroleerd op basis van wat de spreker eerder zei over kwaliteit. Een regelluw kader is wat alle kwaliteitsnormen gebruiken. De nieuwe kwaliteitslogica houdt in dat bewoners duidelijk moeten weten wat een ondernemer doet en dat de ondernemer doet wat hij zegt te zullen doen.

Om iets nieuws te weten te komen is een experiment aangewezen. Er moet op worden toegezien dat een experiment niet jarenlang blijft lopen. Het moet voor iedereen duidelijk zijn wat het experiment beoogt en in welk kader het past.

Er is geen aparte regelgeving nodig voor elk systeem.

Het is evenmin aangewezen personeelsnormen in te voeren. De ervaring in andere sectoren leert dat personeelsnormen het systeem onbetaalbaar maken.

Koen Daniëls, waarnemend commissievoorzitter, zegt dat kwaliteit garanderen op papier verschilt van kwaliteit garanderen in de praktijk. In de kinderopvang zijn er bijvoorbeeld geen externe ogen. Wat de sprekers hebben verteld, verloopt op een andere wijze. Er zijn voorts vragen bij ondernemen en potentiële winst uitkeren. De vraag is hoe winst precies gedefinieerd wordt.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Vera JANS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CVSO	coöperatieve vennootschap met sociaal oogmerk
GiPSO	Gids voor Inclusieve Projecten en Sociaal Ondernemen
ISO	International Organization for Standardization
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
UGent	Universiteit Gent
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden